

Moet overheid uiterlijke schoonheid subsidiëren?

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

Het Federaal Kenniscentrum Gezondheidszorg (KCE) liet deze week weten dat de uitgaven van de ziekteverzekering voor plastische ingrepen in ons land in elf jaar tijd meer dan verdubbeld zijn. In 1995 betaalde het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (Riziv) 78.000 plastische ingrepen terug. Dat kostte 10,1 miljoen euro.

In 2006 was het aantal ingrepen gestegen tot 110.000 met een kostprijs van 21,1 miljoen euro. Nu is het zo dat de meeste ingrepen (35.800) uitgevoerd werden om brandwonden en huidtumoren te herstellen. Wat de ingrepen op oogleden, neusoperaties, buik en borsten betreft, zou echter een derde in de schemerzone tussen puur esthetische ingrepen en medisch

verantwoorde reconstructies zitten. Onafgezien van ieders persoonlijke mening hiervoor is het sowieso economisch niet evident dat de ziekteverzekering hiervoor dient tussen te komen. Laten we beginnen met een aantal feiten. Mooie mensen verdienen meer dan minder mooie mensen. Hoe we dat weten? Uit hard economisch onderzoek gepubliceerd in the American Economic Review: mooie mensen blijken vijf procent meer te verdienen dan mensen met een gemiddeld uiterlijk. Het verschil in verloning tussen de 'gemiddelde' en lelijke mens is nog groter namelijk negen procent. Indien deze Amerikaanse resultaten ook opgaan voor België bedraagt de premie voor schoonheid ongeveer 1.600 euro terwijl het inkomensverlies voor de minder mooie medemens tot 2.900 euro per jaar zou oplopen. Uiteraard wordt hierbij gecorrigeerd voor andere

eigenschappen zoals opleiding, leeftijd, geslacht... Meten is weten, maar hoe meet je schoonheid? Door middel van een enquête vroegen de onderzoekers aan de enquêteur om de geïnterviewde ook een rating of waardering toe te kennen op een schaal van één tot vijf (opvallend mooi, bovengemiddeld voor zijn/haar leeftijd, gemiddeld, benedengemiddeld voor leeftijd, lelijk). Uiteraard is schoonheid een relatief concept (beauty is in the eye of the beholder): als norm verschuift ze bijvoorbeeld over de tijd. In de tijd van Rubens werden magere mensen die nu mooi gevonden worden, als een slechte keuze op de arbeidsmarkt beschouwd maar ook in het huwelijk (zelfs in de 19de eeuw werd dit nog als een teken van tbc opgevat). Ook van cultuur tot cultuur durft het concept schoonheid wel eens te verschillen: het plaatsen van een schijf in de lip om deze uit te rekken wordt bij ons meestal niet als mooi beschouwd, wel zo bij de Ubangi in Oost-Congo.

Enigszins verrassend misschien is dat academici het roerend eens zijn dat er

binnen een bepaalde cultuur op een bepaald moment een grote consensus bestaan over de schoonheidsstandaard en dat dit slechts heel langzaam verandert.

Het is overigens niet alleen het wat vage concept 'schoonheid' dat positief

samenhangt met inkomen, maar ook de lengte. De helft van de mannelijke

gedelegeerd bestuurders (CEO) van de top 500 bedrijven in de Verenigde Staten bleken meer dan 7,5 cm langer te zijn dan de

gemiddelde Amerikaanse man. 30% van hen meet zelfs meer dan 1m88 (tegen 3% van de totale bevolking). Meer algemeen blijkt dat

per centimeter die een blanke man meer meet, hij 1,5% meer verdient. Een andere studie toont dat blanke

vrouwen die aan obesitas lijden 17% minder per maand mee naar huis brengen. Opvallend is dat dit verschil niet bestond voor mannen.

Zoals gezegd proberen economen voor zoveel mogelijk factoren te controleren: naast ervaring en opleiding,... kunnen

“

Onafgezien van ieders persoonlijke mening hiervoor is het sowieso economisch niet evident dat de ziekteverzekering voor plastische chirurgie dient tussen te komen.

”

uiterlijke karakteristieken de productiviteit op indirecte wijze beïnvloeden. Recent onderzoek schrijft 20% van de schoonheidspremie toe aan het feit dat mooiere mensen meer zelfvertrouwen hebben.

De meesten onder ons zullen dergelijke schoonheidspremie aanvaardbaar vinden in de wereld van de film en televisie. Het zal voor iedereen duidelijk zijn dat er een groot welvaartsverlies gecreëerd zou worden indien de overheid zou dicteren dat Phaedra Hoste als model vervangen zou moeten worden door steller dezes. De markt kent een premie toe in domeinen waar uiterlijke kenmerken belangrijk zijn.

Uiteraard is uiterlijke aantrekkelijkheid niet gelijkverdeeld over de bevolking, maar dit geldt uiteraard niet enkel voor uiterlijke kenmerken. Zoals burggraaf Mark Eyskens steeds pleegt te zeggen: als er iets ongelijk verdeeld is, dan is het wel intelligentie, alleen denkt iedereen over een even grote dosis ervan te beschikken. Een scheve verdeling in schoonheid dus: moet de overheid

intervenieren om deze sociale onrechtvaardigheid te bekampen bijvoorbeeld door plastische chirurgie te subsidiëren? Dit lijkt toch niet zo een goed idee.

Schoonheid is namelijk een relatief concept: als iedereen plastische chirurgie ondergaat, zal de rangschikking op zich niet wijzigen. Voor een individu kan het rationeel zijn om hier geld aan te spenderen, maar voor de maatschappij als geheel zou dit overeenkomen met verspilling van middelen.

Als we bovendien hierin gaan tussenkomen, moeten we dit dan ook doen in de partnerkeuze: wat is er immers nog onrechtvaardiger dan de mogelijkheid voor aantrekkelijke mensen om hoogverdienende partners aan te trekken?

Gaan we straks ook een bezoek aan het schoonheidssalon terugbetalen?

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom

Eerder verschenen
als column in De Tijd

Het Itinera Institute is een onafhankelijke denktank en doetank die, boven partijgrenzen, regionale verschillen en belangengroepen heen, wegen wil aanreiken voor beleidshervormingen met het oog op duurzame economische groei en sociale bescherming in België en zijn regio's.

Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org

L'itinera Institute est un think-tank et do-tank indépendant qui, au-dessus et au-delà des partis politiques, des différences régionales et des groupes d'intérêt, veut identifier les chemins de réformes qui garantissent une croissance économique et une protection sociale durables en Belgique et dans ses régions..

Verantwoordelijke uitgever - Editeur responsable: Marc De Vos, Directeur